

Prawo bankowe

▲ Prawo bankowe dzieli się na:

- prywatne prawo bankowe (obejmuje zasady funkcjonowania banków w obrocie gospodarczym z klientami i innymi instytucjami finansowymi, w tym udzielanie pożyczek, kredytów, gwarancji bankowej - zastosowanie metody cywilnoprawnej)
- publiczne prawo bankowe (normuje zasady polityki pieniężnej, tworzenie, funkcjonowanie i likwidację banków, nadzór bankowy, obowiązek przynależności do systemu gwarantowania depozytów oraz zasady jego funkcjonowania - zastosowanie metody administracyjnoprawnej)

Źródła prawa bankowego

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r.;
- przepisy prawa UE;
- ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim;
- ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (w tym przepisy karne);
- ustawa z 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- ustawy z 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji;
- ustawa z 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Prawo bankowe - zakres

Art. 1 Ustawa określa zasady prowadzenia działalności bankowej, tworzenia i organizacji banków, oddziałów i przedstawicielstw banków zagranicznych, a także oddziałów instytucji kredytowych oraz zasady sprawowania nadzoru bankowego, postępowania naprawczego, likwidacji i upadłości banków.

Art. 2

Bank jest osobą prawną utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych **obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym.**

Ograniczenia w wykorzystywaniu nazwy „bank” i „kasa”

Art. 3 Wyrazy „bank” lub „kasa” mogą być używane w nazwie oraz dla określenia działalności lub reklamy **wyłącznie banku** w rozumieniu art. 2, z tym że:

- 1) nie dotyczy to jednostek organizacyjnych używających wyrazów „bank” lub „kasa”, z których działalności jednoznacznie wynika, że jednostki te nie wykonują czynności bankowych;
- 2) wyraz „kasa” może być także używany w nazwie oraz do określenia działalności lub reklamy jednostki organizacyjnej, która na podstawie odrębnej ustawy gromadzi oszczędności oraz udziela pożyczek pieniężnych osobom fizycznym zrzeszonym w tej jednostce.

Bank a instytucja kredytowa

Art. 4 ust. 1 P.b.

- 1) bank krajowy - bank mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) bank zagraniczny - bank mający siedzibę na terytorium państwa niebędącego państwem członkowskim;
- 17) instytucja kredytowa - instytucję, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia nr 575/2013, mającą siedzibę na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego;
- 18) oddział instytucji kredytowej - oddział, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 17 rozporządzenia nr 575/2013, niebędący oddziałem banku krajowego ani oddziałem banku zagranicznego;
- 20) oddział banku zagranicznego - jednostkę organizacyjną banku zagranicznego wykonującą w jego imieniu i na jego rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego temu bankowi, przy czym wszystkie jednostki organizacyjne danego banku zagranicznego odpowiadające powyższym cechom, utworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uważa się za jeden oddział;
- 33) instytucja pożyczkowa - podmiot, o którym mowa w art. 5 pkt 2a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

Rodzaje banków

Banki mogą być tworzone jako banki:

- państwowe;
- spółdzielcze;
- banki w formie spółek akcyjnych.

W dniu 31 grudnia 2018 r. było to dokładnie:

- **32** krajowe banki komercyjne,
- **549** banków spółdzielczych,
- **31** oddziałów instytucji kredytowych

Struktura własnościowa banków komercyjnych:

- 8 kontrolowanych przez Skarb Państwa,
- 5 z przewagą kapitału prywatnego,
- 19 z przewagą kapitału zagranicznego.

W sektorze jest zatrudnione 162 535 osób.

Suma depozytów sektora niefinansowego: 1 158 613 083 945 zł

Założyciele banku

Art. 13

1. Założycielami banku w formie spółki akcyjnej mogą być osoby **prawne** i osoby **fizyczne**, z tym że założycieli nie może być mniej niż 3.
2. Założycielami banku spółdzielczego mogą być tylko osoby **fizyczne** w liczbie wymaganej dla założenia spółdzielni, określonej ustawą - Prawo spółdzielcze.
3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do banku, którego założycielem jest Skarb Państwa, bank krajowy, instytucja kredytowa, bank zagraniczny, krajowy lub zagraniczny zakład ubezpieczeń, krajowy lub zagraniczny zakład reasekuracji lub międzynarodowa instytucja finansowa.

Banki państwowe

Art. 14

1. Bank państwowy może być utworzony przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia. W tym samym trybie następuje likwidacja banku państwowego.

1a. Utworzenie albo likwidacja banku państwowego wymaga zasięgnięcia opinii Komisji Nadzoru Finansowego, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 147 ust. 1 pkt 2.

2. Rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu banku państwowego określa nazwę, siedzibę, przedmiot i zakres działania banku, jego fundusze statutowe, w tym środki wydzielone z majątku Skarbu Państwa, które stają się majątkiem banku.

3. Bank państwowy nie podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego.

Statut nadaje, w drodze rozporządzenia, Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego, mając na uwadze potrzebę sprawnej realizacji zadań przez bank państwowy.

Organy banku państwowego

▲ **Rada nadzorcza** (członkowie powoływani przez Prezesa Rady Ministrów na okres 3 lat spośród osób posiadających odpowiednie kwalifikacje z zakresu finansów)

Kompetencje: nadzór nad działalnością banku państwowego, zatwierdzanie przedstawionych przez Zarząd sprawozdań finansowych oraz podziału zysku i sposobu pokrycia strat. Przyjmuje sprawozdania z działalności banku, udziela zarządowi banku zaleceń oraz może zawieszać w czynnościach członków zarządu banku.

▲ **Zarząd, na czele z Prezesem** (powołuje i odwołuje radę nadzorczą, członków na wniosek prezesa. Powołanie prezesa za zgodą KNF)

Kompetencje: rozpatruje sprawy dotyczące działalności banku oraz podejmuje w tych sprawach uchwały, których wykonanie zapewnia prezes zarządu banku. Prezes reprezentuje bank, przewodniczy zarządowi banku oraz organizuje działalność banku.

Bank Gospodarstwa Krajowego

Art. 2 ustawy o BGK

1. Bank Gospodarstwa Krajowego, zwany dalej „BGK”, utworzony rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) państwowych instytucji kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego, jest bankiem państwowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe.

Art. 4 ustawy o BGK

Do podstawowych celów działalności BGK, w zakresie określonym ustawą oraz odrębnymi przepisami, należy wspieranie polityki gospodarczej Rady Ministrów, rządowych programów społeczno-gospodarczych, w tym poręczeniowo-gwarancyjnych, oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego.

Rada nadzorcza BGK

Art. 8 ust. 1. Rada Nadzorcza składa się z 11 członków, w tym przewodniczącego, powoływanych spośród osób posiadających odpowiednie kwalifikacje.

2. Kadencja Rady Nadzorczej **trwa 4 lata.**

3. Przewodniczącego Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Pozostałych członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek właściwych ministrów

Zadania rady nadzorczej

Do zadań Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- 1) sprawowanie nadzoru nad działalnością BGK;
- 3) czuwanie nad zgodnością działalności Zarządu z przepisami prawa i statutem;
- 4) uchwalanie rocznego planu finansowo-rzeczowego BGK;
- 5) zatwierdzanie przedstawionego przez Zarząd sprawozdania finansowego;
- 6) zatwierdzanie podziału zysku i sposobu pokrycia strat;
- 7) przyjmowanie sprawozdania z działalności BGK.

Zarząd BGK

Art. 10 ust. 1. Zarząd kieruje działalnością BGK.

2. Zarząd składa się z 6 członków, w tym prezesa, pierwszego wiceprezesa i wiceprezesa.

5. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje:

1) prezesa Zarządu - na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki;

2) pierwszego wiceprezesa Zarządu - na wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych;

3) wiceprezesa Zarządu - na wniosek ministra właściwego do spraw transportu;

8. **Prezes Zarządu** reprezentuje BGK na zewnątrz, przewodniczy obradom Zarządu oraz organizuje działalność BGK.

Kadencja i kompetencje zarządu

Art. 10a Do kompetencji:

- 1) pierwszego wiceprezesa Zarządu - należą sprawy z zakresu funkcjonowania rynku finansowego;
- 2) wiceprezesa Zarządu - należą sprawy z zakresu rozwoju infrastruktury transportu;
- 3) członka Zarządu powołanego na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego - należą sprawy z zakresu polityki regionalnej i rozwoju regionów;
- 4) członka Zarządu powołanego na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki - należą sprawy z zakresu wspierania gospodarki;
- 5) członka Zarządu powołanego na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych - należą sprawy z zakresu realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa.

Art. 11 ust. 1. **Kadencja Zarządu trwa 5 lat.**

Banki spółdzielcze

Jest to bank będący spółdzielnią, do którego w zakresie nieuregulowanym w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz w ustawie - Prawo bankowe, stosuje się przepisy ustawy - Prawo spółdzielcze.

Organy banku spółdzielczego

1) **walne zgromadzenie** (jest najwyższym organem banku spółdzielczego. Każdy członek ma jeden głos bez względu na liczbę posiadanych udziałów. Do wyłącznej właściwości należy m.in: uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej, podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki, rozpatrywanie sprawozdań rady).

2) **rada nadzorcza** (sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością spółdzielni. Do zakresu działania rady nadzorczej należy m.in. zatwierdzanie struktury organizacyjnej banku, składanie walnemu zgromadzeniu sprawozdań);

3) **zarząd** (kieruje działalnością banku spółdzielczego oraz reprezentuje ją na zewnątrz. Podejmowanie decyzji niezastrzeżonych w ustawie lub statucie innym organom należy do zarządu).

Obowiązki członka banku

Członek banku spółdzielczego jest obowiązany do **wniesienia wpisowego** oraz **zadeklarowanych udziałów** stosownie do postanowień statutu. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych każdy członek banku spółdzielczego jest obowiązany posiadać co najmniej jeden zadeklarowany i wpłacony udział. Minimalną wysokość udziału członkowskiego określa statut. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji lub poręczenia może być uwarunkowane w statucie banku koniecznością zadeklarowania i wpłacenia co najmniej jednego udziału w tym banku.

Członka banku łączy więc stosunek o charakterze zobowiązującym z bankiem spółdzielczym. Ustanie tego stosunku może nastąpić tylko w ściśle określonych okolicznościach (np. śmierci, wystąpienia za wypowiedzeniem, wykreślenia członka).

Uwaga - spadkobiercy dziedziczą udziały w banku (jeżeli są członkami lub złożą stosowną deklarację).

Zasięg działania banku

▲ Jest ściśle określony:

- co do zasady bank prowadzi działalność na terenie powiatu, w którym znajduje się jego siedziba, oraz na terenie powiatów, w których w dniu wejścia w życie ustawy znajdują się jego placówki wykonujące czynności bankowe.
- bank posiadający kapitał założycielski wyższy niż równowartość 1 mln euro, lecz niższy niż równowartość pięciu mln euro może prowadzić działalność na terenie województwa, w którym znajduje się jego siedziba, oraz na terenie powiatów, w których znajdują się jego placówki wykonujące czynności bankowe.
- bank posiadający kapitał założycielski o równowartości co najmniej 5 mln euro jest uprawniony prowadzić działalność na obszarze całego kraju.

Obowiązek zrzeszania się

Art. 4 Bank spółdzielczy jest obowiązany zrzeszyć się z bankiem zrzeszającym, na zasadach określonych w art. 16.

Współcześnie istnieją dwa banki zrzeszające, czyli Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz Spółdzielcza Grupa Bankowa S.A.

Art. 16 ust. 1. Banki spółdzielcze zrzeszają się na podstawie umowy zrzeszenia z jednym bankiem zrzeszającym. Bank spółdzielczy zobowiązany jest do posiadania lub nabycia w terminie 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy co najmniej jednej akcji banku zrzeszającego. Bank zrzeszający zapewni bankowi spółdzielczemu możliwość nabycia co najmniej jednej akcji.

Art. 17 ust. 1. Akcjonariuszom banku zrzeszającego przysługuje na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy jeden głos z każdej posiadanej akcji.

2. Akcjonariusze banku zrzeszającego, niebędący bankami spółdzielczymi zrzeszonymi z tym bankiem, na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy nie mogą wykonywać łącznie prawa głosu z więcej niż 24% akcji.

Wybrane zadania banków zrzeszających

Bank zrzeszający wykonuje czynności bankowe oraz inne czynności określone w ustawie - Prawo bankowe lub w innych ustawach, w zakresie ustalonym w statucie banku.

Oprócz wskazanych czynności bank zrzeszający m.in.:

- 1) prowadzi rachunki bieżące zrzeszonych banków spółdzielczych, na których banki utrzymują rezerwy obowiązkowe oraz przeprowadzają za ich pośrednictwem rozliczenia pieniężne tych banków;
- 2) kontroluje zgodność działalności zrzeszonych banków spółdzielczych z postanowieniami umowy zrzeszenia, przepisami prawa i statutami;
- 3) reprezentuje zrzeszone banki spółdzielcze w stosunkach zewnętrznych w sprawach wynikających z umowy zrzeszenia.

Bank apeksowy

- ▲ Trzeci (niedoszły) bank zrzeszający banki spółdzielcze.
- ▲ Polski Bank Apeksowy S.A. miał skupiać ok. 40 banków spółdzielczych, które wystąpiły z BPS. W listopadzie 2017 r. KNF wydała zezwolenie na utworzenie banku, ale dotychczas nie wydała zezwolenia na rozpoczęcie działalności (w listopadzie 2018 nieprawomocnie odmówił zezwolenia).

„Podstawową cechą banku apeksowego, odróżniającą go od innych banków zrzeszających, jest koncentracja na realizacji jednego celu - zapewnieniu podstawowej współpracy między zrzeszonymi bankami.

- ▲ nie wykonuje czynności bankowych na rzecz klientów,
- ▲ nie przyjmuje depozytów od klientów,
- ▲ nie udziela klientom kredytów i pożyczek,
- ▲ nie posiada sieci placówek.”

Bank w formie spółki akcyjnej

Art. 21 P.b.

Do utworzenia i działalności banku w formie spółki akcyjnej stosuje się przepisy Kodeksu spółek handlowych, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Rada nadzorcza i zarząd

Art. 22

1. Funkcję organu nadzoru pełni w banku rada nadzorcza składająca się co najmniej z pięciu osób fizycznych.
2. Członków rady nadzorczej banku powołuje i odwołuje walne zgromadzenie, uwzględniając ocenę spełniania wymogów, o których mowa w art. 22aa.

Art. 23

1. Zarząd banku składa się co najmniej z trzech osób fizycznych powoływanych i odwoływanych przez radę nadzorczą, z zastrzeżeniem art. 22b.
3. Prezes zarządu kieruje pracami zarządu.

Tworzenie banków

Art. 30 ust. 1. Utworzenie banku może nastąpić, jeżeli:

1) zostało zapewnione wyposażenie banku w:

a) fundusze własne, których wielkość powinna być dostosowana do rodzaju czynności bankowych przewidzianych do wykonywania i rozmiaru zamierzonej działalności,

b) pomieszczenia posiadające odpowiednie urządzenia techniczne, należycie zabezpieczające przechowywane w banku wartości, z uwzględnieniem zakresu i rodzaju prowadzonej działalności bankowej;

2) założyciele dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem, osoby przewidziane do objęcia w banku stanowisk członków rady nadzorczej oraz zarządu spełniają wymogi określone w art. 22aa, a członkowie zarządu, o których mowa w art. 22a ust. 3 i 4, posiadają udowodnioną znajomość języka polskiego;

4) przedstawiony przez założycieli plan działalności banku na okres co najmniej trzyletni wskazuje, że działalność ta będzie bezpieczna dla środków pieniężnych gromadzonych w banku

Główny warunek

Bank w formie spółki akcyjnej i bank spółdzielczy moga być utworzone po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

Art. 34 ust. 1. W zezwoleniu na utworzenie banku Komisja Nadzoru Finansowego określa: firmę banku, jego siedzibę, nazwy (nazwiska) założycieli i obejmowane przez nich akcje, wysokość kapitału założycielskiego, działalność, do wykonywania której bank jest upoważniony, oraz warunki, po spełnieniu których Komisja Nadzoru Finansowego zezwoli na rozpoczęcie przez bank działalności, a także zatwierdza projekt statutu banku oraz skład pierwszego zarządu banku.

2. Zmiana statutu banku wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

Kapitał założycielski banków

Art. 32 ust. 1. Wnoszony przez założycieli banku kapitał założycielski, z zastrzeżeniem ust. 2, nie może być niższy od równowartości w złotych 5 000 000 euro przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu wydania zezwolenia na utworzenie banku.

2. W przypadku banków spółdzielczych, których założyciele wyrazili zamiar zawarcia umowy zrzeszenia, na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, kapitał założycielski nie może być niższy od równowartości w złotych 1 000 000 euro przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu wydania zezwolenia na utworzenie banku.

3. Kapitał założycielski banku wnoszony w formie pieniężnej musi być wpłacony przez założycieli w walucie polskiej na rachunek bankowy w banku krajowym, otwarty w celu dokonania wpłat na kapitał założycielski banku.

4. Pokrycie pełnej kwoty kapitału założycielskiego banku w formie spółki akcyjnej oraz banku spółdzielczego powinno być dokonane przed wpisaniem banku do właściwego rejestru.

Rozpoczęcie działalności przez bank

Art. 36

1. Bank może rozpocząć działalność po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.
2. Z wnioskiem o wydanie zezwolenia na rozpoczęcie przez bank działalności występuje zarząd banku.
3. Zezwolenie na rozpoczęcie przez bank działalności wydaje się po stwierdzeniu, że bank:
 - 1) jest należycie przygotowany organizacyjnie do rozpoczęcia działalności;
 - 2) zgromadził w całości kapitał założycielski;
 - 3) dysponuje odpowiednimi warunkami do przechowywania środków pieniężnych i innych wartości, z uwzględnieniem zakresu i rodzaju prowadzonej działalności bankowej;
 - 4) spełnia inne warunki określone w decyzji o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku.
- 3a. *Komisja Nadzoru Finansowego informuje Europejski Urząd Nadzoru Bankowego o udzieleniu zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, dołączając informację o jego treści.*
4. Bank powiadamia Bankowy Fundusz Gwarancyjny o uzyskaniu wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Ograniczony okres obowiązywania zezwoleń

Art. 38

Zezwolenia, o których mowa w art. 34 ust. 1 [*zezwolenie na utworzenie banku*] i w art. 36 ust. 1 [*zezwolenie na rozpoczęcie działalności*], tracą moc, jeżeli w terminie roku od wydania zezwolenia na utworzenie banku nie rozpoczął on działalności.

Łączenie i podział banków

- zrzeszanie w ramach bankowych izb gospodarczych;
- zrzeszenia z innymi bankami (obowiązek zgłoszenia w KNF);
- połączenie z innym bankiem albo instytucją kredytową (po uzyskaniu zezwolenia KNF);
- nabycie przedsiębiorstwa bankowego lub jego zorganizowanej części przez inny bank (po uzyskaniu zezwolenia KNF);
- podział na podstawie art. 529 § 1 pkt 4 ksh z zastrzeżeniem, że przeniesienie części majątku banku dzielonego następuje na spółkę akcyjną będącą bankiem krajowym lub instytucją kredytową (po uzyskaniu zezwolenia KNF).

Nie można dzielić banków spółdzielczych! (art 124c Pr. b.)

Zakończenie działalności banku

- wszczęcie postępowania naprawczego (w przypadku powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia albo powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności)
- ustanowienie przez KNF kuratora bankowego (w celu nadzoru wykonania programu naprawczego, nie jest on organem banku)
- ustanowienie przez KNF zarządu komisarycznego (w przypadku nie przekazania programu postępowania naprawczego lub jego nieskuteczności)
- przejęcie banku przez inny bank (za zgodą przejmującego, na mocy decyzji KNF)
- uchylene przez KNF zgody na utworzenie banku i jego likwidacja
- wystąpienie przez KNF do Rady Ministrów o likwidację banku (w przypadku banku państwowego)

Upadłość banku

Przesłanka: „Jeżeli według bilansu sporządzonego na koniec okresu sprawozdawczego aktywa banku nie wystarczają na zaspokojenie jego zobowiązań”

Art. 158 ust. 1 Pr. b.

Skutkiem niewypłacalności jest obligatoryjne zawieszenie działalności banku, w drodze niezaskarżalnej decyzji KNF określającej warunki i zakres działalności w okresie zawieszenia.

Wniosek o ogłoszenie upadłości banku może zgłosić tylko KNF.

Przedsiębiorstwo upadłego banku może nabyć wyłącznie inny bank.

Art. 437 ust. 2 Pr. u.

Instytucje kredytowe i banki zagraniczne

Instytucje kredytowe i banki zagraniczne mogą prowadzić działalność na terytorium RP za pośrednictwem oddziałów lub przedstawicielstw. Są to zatem wydzielone jednostki organizacyjne, nieposiadające osobowości prawnej.

Instytucja kredytowa jest również uprawniona do prowadzenia działalności bankowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie tzw. działalności transgranicznej, a więc bez wykorzystywania oddziału. Może ona bowiem (w przeciwieństwie do banku zagranicznego) wykonywać na terytorium RP czynności bankowe w zakresie wynikającym z zezwolenia udzielonego przez państwo, w którym posiada siedzibę lub sprawuje zarząd.

Oddział instytucji kredytowej jest uprawniony rozpocząć działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej najwcześniej po upływie dwóch miesięcy od dnia otrzymania przez Komisję Nadzoru Finansowego od właściwych władz nadzorczych państwa macierzystego informacji dotyczących m.in. programu działalności, nazwy i adresu oddziału w Polsce, nazwiska dyrektora oddziału itd. (notyfikacja). Obecnie w Polsce działa 32 oddziały instytucji kredytowych.

Przedstawicielstwo instytucji kredytowej jest natomiast uprawnione jedynie do prowadzenia **działalności reklamowej i promocyjnej**. Obecnie w Polsce działa 12 przedstawicielstw banków i instytucji.

https://www.knf.gov.pl/podmioty/Podmioty_sektora_bankowego/zestawieni_e_notyfikacji_dot_dzialnosci_instucji_kredytowych_na_terytorium_RP_poprzez_oddzial

中國銀行
BANK OF CHINA

Aareal Bank
Group

Nykredit

Elavon

INTESA SANPAOLO

中国建设银行(欧洲)有限公司
China Construction Bank (Europe) S.A.

CaixaBank

BANK
AND
SERVICES

Działalność transgraniczna

Art. 4 ust. 1 pkt 21 Pr. b.

Działalność transgraniczna - wykonywanie przez instytucję kredytową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przez bank krajowy na terytorium państwa goszczącego wszystkich lub niektórych czynności w zakresie wynikającym z udzielonego zezwolenia, **bez uczestnictwa oddziału tej instytucji lub banku.**

Obecnie na terytorium Polski działalność transgraniczną notyfikowało 469 instytucji kredytowych, najwięcej z Wielkiej Brytanii (81), Niemiec (74), Luksemburga (45) oraz Austrii (44).

Dyrektywa 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe

zastąpiona od 1 stycznia 2014 r. przez:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (*Capital Requirements Regulation, CRR*),

oraz

- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (*Capital Requirements Directive IV, CRD IV*).

Zasada „jednolitej licencji”

Art.17 CRD IV

Przyjmujące państwa członkowskie **nie wymagają zezwolenia od oddziałów instytucji kredytowych działających na podstawie zezwolenia udzielonego w innym państwie członkowskim** oraz nie wymagają wyposażenia tych oddziałów w wydzielony kapitał założycielski. Zakładanie i nadzorowanie takich oddziałów odbywa się zgodnie z przepisami art. 35, art. 36 ust. 1, 2 i 3, art. 37, art. 40–46 oraz art. 49, 74 i 75.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (w skrócie: dyrektywa CRD IV).

Bank czy instytucja kredytowa?

Art. 19 CRD IV

Do celów wykonywania swojej działalności instytucje kredytowe mogą używać na całym obszarze Unii tej samej nazwy, jakiej używają w państwie członkowskim, w którym posiadają siedzibę zarządu, niezależnie od przepisów, które mogą obowiązywać w przyjmującym państwie członkowskim, dotyczących używania określeń „bank”, „bank oszczędnościowy” lub innych nazw dotyczących bankowości. W przypadku gdy istnieje ryzyko powstania nieporozumienia, przyjmujące państwo członkowskie może wymagać, aby nazwie instytucji, w celu jej doprecyzowania, towarzyszyły pewne informacje wyjaśniające.

Art. 8 ust. 1 CRD IV

Państwa członkowskie wymagają uzyskania przez instytucje kredytowe zezwolenia przed rozpoczęciem działalności.

Nadzór KNF nad instytucjami kredytowymi

- ▲ W przypadku gdy instytucja kredytowa prowadząca działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej narusza przepisy ustawy lub rozporządzenia nr 575/2013 albo w przypadku gdy istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo ich naruszenia, Komisja Nadzoru Finansowego zawiadamia właściwe władze nadzorcze państwa macierzystego.
- ▲ Co do zasady nadzór nad oddziałem danej instytucji sprawują bowiem władze jej państwa macierzystego.

Aktywność polskich banków w EOG

- ▲ 13 polskich banków notyfikowało właściwym władzom nadzorczym transgraniczną działalność w państwach EOG, w tym łącznie we wszystkich państwach UE (Alior Bank, mBank, ING Bank Śląski, PKO BP, PKO Bank Hipoteczny, Nest Bank, HSBC Bank Polska, DnB Bank Polska, Deutsche Bank Polska, Bank Ochrony Środowiska, Bank Millennium, Bank Handlowy w Warszawie i Bank BGŻ BNP Paribas).
- ▲ Notyfikację działalności w państwach EOG poprzez oddział złożyły 3 banki: Alior Bank (w Rumunii), PKO BP (w Niemczech i Czechach) oraz mBank (w Czechach i na Słowacji).

Oddziały banków zagranicznych

Art. 40

1. Utworzenie oddziału banku zagranicznego w kraju następuje na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego wydanego na wniosek zainteresowanego banku.

Art. 40a

1. Oddział banku zagranicznego jest obowiązany:

- 1)** używać firmy banku zagranicznego w języku państwa jego siedziby wraz z przetłumaczonym na język polski określeniem formy prawnej banku oraz dodaniem wyrazów „oddział w Polsce”;
- 2)** prowadzić oddzielną rachunkowość w języku polskim, zgodnie z przepisami obowiązującymi banki krajowe;
- 3)** działać zgodnie z zatwierdzonym regulaminem;
- 4)** przechowywać wszelkie dokumenty dotyczące jego działalności w siedzibie oddziału.

Kasa jest spółdzielnią, do której w zakresie nieuregulowanym ustawą z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze.

SKOKi można zaliczyć do kategorii podmiotów uprawnionych do prowadzenia działalności depozytowo-kredytowej, niebędących bankami.

Art. 3 ust. 1. u.s.k.o.k. Celem kas, z zastrzeżeniem art. 13aa, jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

Tworzenie i nadzór na Kasami

Tworzenie kas odbywa się w systemie koncesyjnym. Jest uzależnione od inicjatywy założycieli (minimum 10 osób fizycznych) oraz uzyskania zezwolenia, w postaci decyzji KNF. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wydania zezwolenia na utworzenie kasy, jeżeli:

- 1) nie zostały spełnione wymagania obowiązujące przy tworzeniu kas;
- 2) zamierzona działalność naruszałaby przepisy prawa lub nie gwarantowałaby bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków;
- 3) osoby przewidziane do objęcia stanowisk członków zarządu i rady nadzorczej kasy nie spełniają wymagań;
- 4) wobec osoby przewidzianej do objęcia stanowiska prezesa zarządu kasy zachodzą przesłanki odmowy wyrażenia zgody.

Działalność kas podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Finansowego, zaś depozyty zgromadzone w kasach gwarantowane są przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Organy SKOK

Organami spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej są:

- 1) walne zgromadzenie lub zebranie przedstawicieli (wyznacza ogólne kierunki rozwoju, w tym np. podział nadwyżki);
- 2) zarząd (reprezentuje i prowadzi sprawy Kasy);
- 3) rada nadzorcza (sprawuje stały nadzór);
- 4) komisja kredytowa (opiniuje sprawy wniosków kredytowych, zabezpieczeń, terminów spłaty).

Uwaga - członkowie organów kasy wykonują swoje funkcje nieodpłatnie (w niektórych przypadkach – odpłatnie).

Członkowie Kas

Art. 10 ust. 1. Członkami kasy mogą być osoby fizyczne połączone więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym, a w szczególności:

- 1) *pracownicy zatrudnieni w jednym lub kilku zakładach pracy;*
- 2) *osoby należące do tej samej organizacji społecznej lub zawodowej.*

2. Członkami kasy mogą być także - działające wśród członków, o których mowa w ust. 1 - organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, związki zawodowe oraz wspólnoty mieszkaniowe.

Art. 11 Ustanie więzi, o której mowa w art. 10, stanowi przyczynę **wykreślenia członka kasy**, chyba że statut stanowi inaczej.

UWAGA – każdy członek Kasy ma prawo uczestnictwa w walnym zgromadzeniu.

Obowiązek wniesienia wkładów i posiadania udziałów

Art. 12 ust. 1. Członek kasy jest obowiązany wpłacić **wkład członkowski** w celu korzystania przez spółdzielnię.

2. Wkład członkowski jest oprocentowany, jeżeli statut tak stanowi. Zasady ustalania wysokości oprocentowania wkładu członkowskiego i jego zmiany określa statut.

3. Kwoty wyliczone na podstawie ust. 2 zalicza się na poczet wkładu członkowskiego.

4. Wkład członkowski nie może być wypłacony przed ustaniem członkostwa. Nie dotyczy to kwot przewyższających obowiązkową wysokość wkładu członkowskiego.

Art. 13 Każdy członek kasy **obowiązany jest posiadać co najmniej jeden zadeklarowany i wpłacony udział**. Minimalną wysokość udziału członkowskiego określa statut.

Art. 26 ust. 4 Odpowiedzialność członków kas za straty powstałe w kasie, może zostać podwyższona w statucie kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

WEZWANIE DO POKRYCIA STRAT

SPÓŁDZIELCZEJ KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWEJ W WOŁOMINIE W UPADŁOŚCI LIKWIDACYJNEJ Z SIEDZIBĄ W WOŁOMINIE DO WYSOKOŚCI DWUKROTNOŚCI WPLĄCONYCH UDZIAŁÓW

Działając jako Syndyk masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w Wołominie w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Wołominie (dalej odpowiednio „**Syndyk**” oraz „**SKOK Wołomin**”), ustanowiony na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie, X Wydziału Gospodarczego dla spraw upadłościowych i naprawczych z dnia 19 marca 2015 roku, wydanego w sprawie pod sygn. akt X GUp 87/15, w związku z Decyzją Syndyka nr 1/10/2016 z dnia 28 października 2016 roku, wydaną na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dalej „**Ustawa o skok**”) oraz § 59 ust. 5 statutu SKOK Wołomin (tekst jednolity z dnia 24 kwietnia 2014 roku), niniejszym

- wzywam Panią/Pana do zapłaty -

na rzecz masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w Wołominie w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Wołominie kwoty **630 zł (sześćset trzydzieści złotych zero groszy) w terminie 7 dni od dnia doręczenia niniejszego wezwania.**

Fundusze własne SKOK

Art. 24

1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego kasy są obowiązane posiadać fundusze własne, dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

2. Funduszami własnymi kasy są:

- 1) fundusz udziałowy;
- 2) fundusz zasobowy;
- 3) fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych;
- 4) zobowiązania podporządkowane.

Limit kredytów i pożyczek

Art. 30

1. Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych **jednemu** członkowi kasy oraz zobowiązań tego członka wynikających z udzielonych poręczeń, **nie może przekraczać 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego**, o którym mowa w art. 25, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 34.

2. W przypadku pożyczek i kredytów udzielanych na cele związane z działalnością gospodarczą łączna kwota takich pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi oraz udzielonych mu zobowiązań pozabilansowych **nie może przekraczać 15% funduszy własnych kasy.**

Sieć bezpieczeństwa finansowego

Przez sieć bezpieczeństwa finansowego należy rozumieć system instrumentów prawnych, który zabezpiecza system finansowy przed destabilizacją.

W Polsce sieć bezpieczeństwa tworzą:

- Narodowy Bank Polski („pożyczkodawca ostatniej szansy”);
- Komisja Nadzoru Finansowego (instytucja nadzorcza);
- Bankowy Fundusz Gwarancyjny (instytucja gwarantowania depozytów);
- Minister Finansów.

Komitet Stabilności Finansowej

Stanowi płaszczyznę współpracy wszystkich członków sieci bezpieczeństwa w zakresie zarządzania kryzysowego.

W skład KSF wchodzi:

- a) Minister Finansów – przewodniczący w zakresie zarządzania kryzysowego;
- b) Prezes NBP – przewodniczący w zakresie nadzoru makroostrożnościowego;
- b) Przewodniczący KNF;
- d) Prezes Zarządu BFG.

KSF wydaje (niewiążące) rekomendacje w celu poprawy stabilności systemu i ograniczenia ryzyka makroostrożnościowego.

Komunikat z posiedzenia Komitetu Stabilności Finansowej

W dniu 18 listopada 2018 r. odbyło się posiedzenie Komitetu Stabilności Finansowej (KSF), którego przedmiotem obrad było omówienie aktualnej sytuacji banków: Getin Noble Bank SA oraz Idea Bank SA.

Członkowie Komitetu wysłuchali przedstawicieli obu banków, którzy poinformowali, że banki te podjęły stosowne działania i na bieżąco regulują zobowiązania wobec klientów.

Narodowy Bank Polski zadeklarował gotowość natychmiastowego uruchomienia wsparcia płynnościowego w celu zapewnienia obsługi zobowiązań wobec klientów banków.

Komitet Stabilności Finansowej przypomina, że oszczędności deponentów na rachunkach bankowych wraz z odsetkami są gwarantowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny do wysokości równowartości 100 tys. euro. Getin Noble Bank SA oraz Idea Bank SA są uczestnikami systemu gwarantowania depozytów.

Wszystkie instytucje tworzące Komitet Stabilności Finansowej potwierdziły, że system finansowy jest stabilny. Jednocześnie prowadzą bieżący monitoring sytuacji i są gotowe do podjęcia niezbędnych działań wspierających stabilność systemu bankowego w ramach swoich kompetencji.

		
Minister Finansów Przewodniczący Komitetu Stabilności Finansowej	Prezes NBP Członek Komitetu Stabilności Finansowej	Przewodniczący KNF Członek Komitetu Stabilności Finansowej
		
		Prezes Zarządu BFG Członek Komitetu Stabilności Finansowej

Art. 227 ust. 1 Konstytucji RP

Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączone prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Niezależność NBP

- ▲ Niezależność finansowa (własne źródła finansowania, zakaz pokrywania deficytu budżetu państwa przez zaciąganie zobowiązań w NBP);
- ▲ Niezależność funkcjonalna (samodzielnie realizuje swoje funkcje statutowe);
- ▲ Niezależność instytucjonalna (niezależna od innych wpływów innych organów państwa i UE, np. w aspekcie polityki kadrowej).

Cel(e) NBP

Art. 3 ust. 1 u.n.b.p.

Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP.

Zadania NBP

Art. 3 ust. 22. Do zadań NBP należy także:

- 1) organizowanie rozliczeń pieniężnych;
- 2) prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi;
- 3) prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami;
- 4) prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa;
- 5) regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie;
- 6) kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego;
- 6a) działanie na rzecz stabilności systemu finansowego w zakresie instytucji finansowej w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz.U. poz. 1513);
- 6b) działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego, o którym mowa w art. 4 pkt 15 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym;
- 7) opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej;
- 8) wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Funkcje NBP

Funkcje NBP:

- bank banków (oddziałuje na system w celu realizacji założeń polityki pieniężnej, poprzez instrumenty polityki pieniężnej reguluje płynność systemu bankowego);
- bank emisyjny (emituje znaki pieniężne, reguluje ilość pieniądza w obiegu, organizuje obieg pieniądza);
- bank centralny państwa (realizuje politykę gospodarczą, świadczy usługi na rzecz państwa).

Art. 4 NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

Art. 51 ust. 1 ust. o NBP

NBP prowadzi rachunki:

- 1) banków;
- 2) budżetu państwa;
- 3) Bankowego Funduszu Gwarancyjnego;
- 4) Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej;
- 5) innych osób prawnych, za zgodą Prezesa NBP.

Organy NBP

- **Prezes NBP** (Powoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta, na max. 2 6-letnie kadencje. Jest on przewodniczącym Rady Polityki Pieniężnej i Zarządu NBP, reprezentuje NBP w międzynarodowych instytucjach bankowych);
- **Rada Polityki Pieniężnej** (W jej skład wchodzi prezes NBP jako przewodniczący i dziewięciu członków, powoływanych po trzech przez Prezydenta, Sejm i Senat. Max. 1 6-letnia kadencja. Zadaniem RPP jest coroczne ustalanie założeń polityki pieniężnej oraz podstawowych zasad jej realizacji. Rada ustala wysokość podstawowych stóp procentowych, określa zasady operacji otwartego rynku oraz ustala zasady i tryb naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Zatwierdza plan finansowy banku centralnego oraz składa Sejmowi sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej);
- **Zarząd NBP** (Składa się z Prezesa NBP i 6-8 członków, w tym 2 wiceprezesów. Kieruje działalnością NBP. Jego podstawowym zadaniem jest realizacja uchwał Rady Polityki Pieniężnej, uchwalanie i realizowanie planu działalności NBP oraz wykonywanie zatwierdzonego przez Radę planu finansowego, a także realizacja zadań z zakresu polityki kursowej i systemu płatniczego).

Instrumenty polityki pieniężnej

- ▲ Instrumenty polityki pieniężnej dzielą się na instrumenty sterowania:
 - bezpośredniego (administracyjne);
 - pośredniego (rynkowe).

W XXI wieku kluczową rolę w obrocie prawnym odgrywają instrumenty pośrednie.

Nadrzędność NBP nad bankami operacyjnymi w związku z realizacją instrumentów polityki pieniężnej ma charakter funkcjonalny a nie organizacyjny.

Instrumenty bezpośrednie (administracyjne)

Polegają na bezpośredniej interwencji NBP na rynku w celu ograniczenia nadmiernej płynności rynku.

- ▲ Obowiązkowe depozyty (obowiązek utrzymywania przez uczestników rynku nieoprocentowanych depozytów na rachunku w NBP);
- ▲ Limity kredytowe (limity wysokości środków finansowych, które banki mogą udostępnić klientom).

Instrumenty pośrednie (rynkowe)

Instrumenty polityki pieniężnej zostały wymienione w rozdziale 6 ustawy o NBP.

Podstawowe kategorie instrumentów polityki pieniężnej, stosowanych przez NBP do realizacji swoich celów:

- rezerwa obowiązkowa,
- operacje otwartego rynku,
- operacje depozytowo – kredytowe (przyjmowanie depozytów banków komercyjnych oraz udzielanie im kredytów refinansowych).

Rezerwa obowiązkowa

Jest to ilość środków, jakie instytucje kredytowe mają obowiązek utrzymywać w banku centralnym.

Rezerwę obowiązkową stanowi wyrażona w złotych część środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych i uzyskanych ze sprzedaży papierów wartościowych z wyjątkiem środków przyjętych od innego banku krajowego, spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz środków zwrotnych otrzymanych z BFG.

Wysokość stopy rezerwy obowiązkowej ustala Rada Polityki Pieniężnej. Od 31 grudnia 2010 r. stopa rezerwy obowiązkowej wynosi **3,5%** ww. środków. Oprocentowanie takiej rezerwy wynosi 1,35%.

Obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej spoczywa na bankach, oddziałach instytucji kredytowych i oddziałach banków zagranicznych działające w Polsce oraz spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej.

Operacje otwartego rynku

Polegają one na kupnie lub sprzedaży przez NBP, papierów wartościowych w celu zmiany płynności systemu bankowego. Operacje te można podzielić na:

- **zwiększające płynność** rynku pieniężnego (bank centralny kupuje od banków komercyjnych papiery wartościowe) lub
- **zmniejszające płynność** (bank centralny sprzedaje papiery wartościowe, „zbierając” w ten sposób nadmiar środków z rynku).

Typy operacji otwartego rynku

Operacje podstawowe (wykonywanie regularnie przez emisję 7-dniowych bonów NBP, których minimalna rentowność jest równa stopie referencyjnej wyznaczonej przez Radę Polityki Pieniężnej oraz przez transakcje *repo*);

Operacje „dostrajające” (podejmowane w przypadku gwałtownych zmian wartości pieniądza przez emisję bonów NBP, ich przedterminowy wykup lub operacje *repo* i *reverse repo*);

Operacje strukturalne (wykonywane w celu długoterminowej regulacji rynku przez emisję i wykup obligacji NBP oraz zakup i sprzedaż papierów wartościowych wyemitowanych przez inne podmioty).

Operacje depozytowe – kredytowe

Depozyty

NBP oferuje bankom komercyjnym możliwość składania **jednodniowego depozytu w banku centralnym**. Takie lokaty są oprocentowane według stopy depozytowej. Lokaty pozwalają bankom komercyjnym na zagospodarowanie nadwyżek płynnych środków.

Do operacji depozytowych należą lokaty na rachunku terminowym w banku centralnym, **zwane depozytami na koniec dnia (*overnight*)**. Lokata terminowa w formie depozytu na koniec dnia stwarza bankom komercyjnym możliwość deponowania w banku centralnym krótkookresowych, jednodniowych depozytów. Mogą one zostać przekazane na rachunek w banku centralnym do końca dnia operacyjnego. W następnym dniu roboczym zwracane są zdeponowane środki wraz z należnymi odsetkami, naliczanymi według zmiennej stopy depozytowej.

Operacje depozytowo – kredytowe

Kredyty

Bank centralny może także udzielić bankom kredytu refinansowego.

Jego istotą jest finansowanie bieżącej działalności banku, a w niektórych przypadkach wsparcie realizacji programu naprawczego banku.

Idea Bank spłacił 1,05 mld zł kredytu z NBP pozyskanego po spadku LCR poniżej wymaganego minimum

2019-03-15 19:14

 Poleć 0

A A⁺ A⁺

Idea Bank spłacił 1,05 mld zł kredytu refinansowego, który otrzymał z Narodowego Banku Polskiego, po tym jak wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR) banku spadł poniżej wymaganego minimum - poinformował bank w komunikacie.

"Po opublikowaniu w dniu 13 listopada 2018 roku na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego Komunikatu dotyczącego zamieszczenia na Liście ostrzeżeń publicznych KNF wpisu dotyczącego Idea Banku SA (...) nastąpiła radykalna zmiana wysokości odpływów depozytów z banku, zaś w dniu 14 listopada 2018 roku zarząd emitenta w wyniku monitorowania dynamiki zmiany bazy depozytowej powiadomił Komisję Nadzoru Finansowego, Bankowy Fundusz Gwarancyjny, a także Narodowy Bank Polski o wystąpieniu niebezpieczeństwa niespełnienia wymogów określonych w art. 412 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady(...) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (...)" - napisano w komunikacie.

Typy kredytów refinansowych udzielanych przez NBP

Kredyt lombardowy (podstawowy) jest udzielany przez NBP bankom komercyjnym pod zastaw papierów wartościowych emitowanych przez bank będący kredytobiorcą, Skarb Państwa, NBP bądź banki komercyjne o wysokich kapitałach własnych (np. PKO BP, Pekao S.A.). Kredyt jest oprocentowany według stopy lombardowej.

Kredyt redyskontowy polega na wykupie przez NBP weksli zdyskontowanych (wykupionych przed terminem poniżej wartości nominalnej) pierwotnie przez banki komercyjne lub udzieleniu kredytu dyskontowego pod zastaw weksli obcych.

Kredyt techniczny jest udzielany przez NBP na pokrycie krótkoterminowych (jednodniowych) niedoborów płynności banków komercyjnych.

Podstawowe stopy procentowe (obecnie)

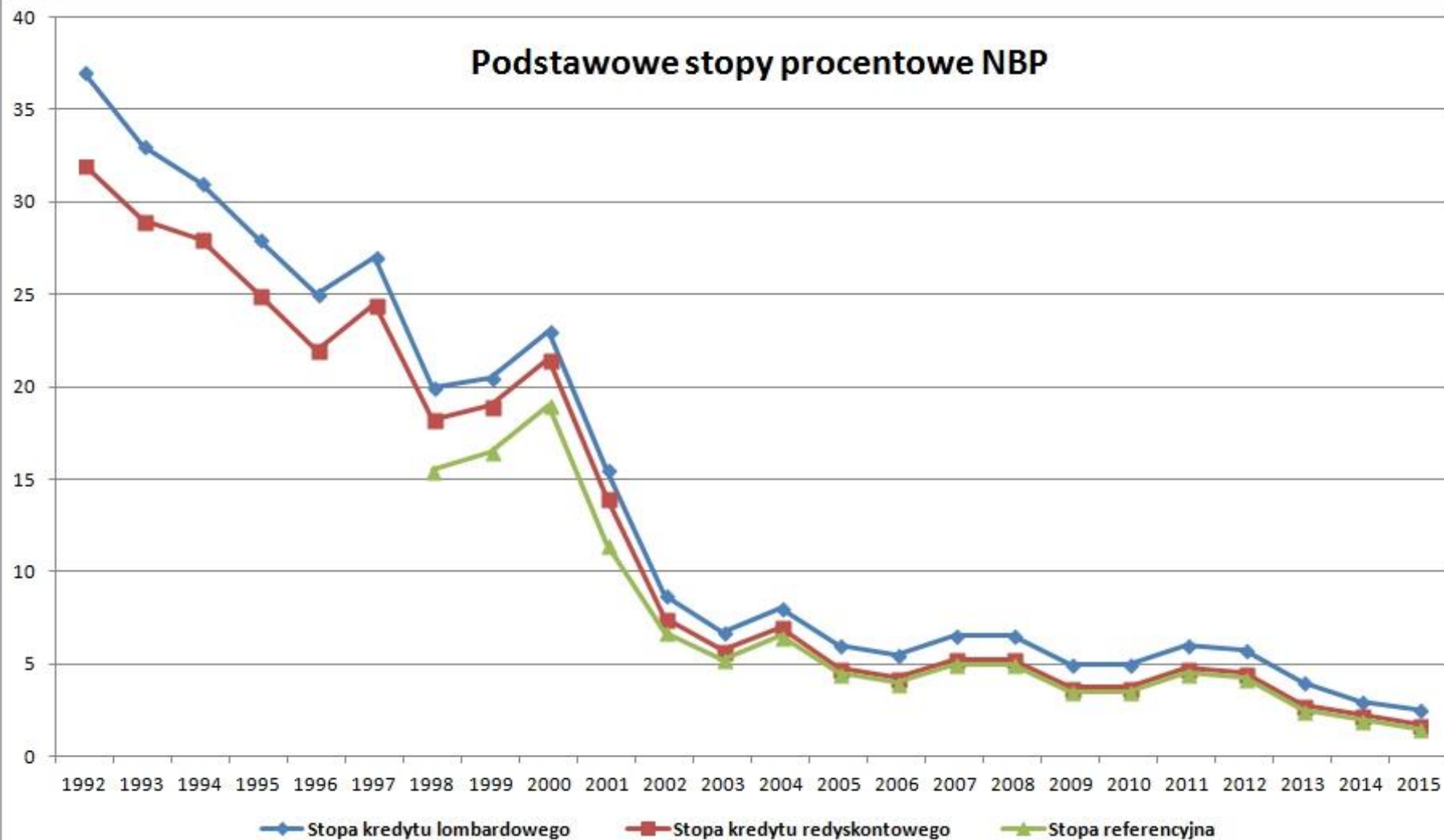
Stopa referencyjna (określa minimalną cenę, po jakiej bank centralny organizuje operacje otwartego rynku na rynku międzybankowym) – 1,50 %

Stopa lombardowa (określa maksymalny poziom oprocentowania kredytów udzielanych przez bank centralny bankom komercyjnym pod zastaw papierów wartościowych) – 2,50 %

Stopa depozytowa (określa oprocentowanie jednodniowych depozytów składanych przez banki komercyjne w banku centralnym) – 0,50 %

Stopa redyskontowa (redyskonta weksli) (określa cenę, po jakiej bank centralny skupuje weksle od banków komercyjnych) – 1,75 %

Podstawowe stopy procentowe NBP

- ▲ Ustalanie przez Radę Polityki Pieniężnej wysokości stóp procentowych wpływa na wysokość stóp na rynku międzybankowym a w konsekwencji ogólną podaż pieniądza (ilość pieniądza w obrocie).

- ▲ Zasada ogólna:

Czym niższe stopy tym więcej pieniądza w gospodarce.

Czym więcej pieniądza - tym tańszy kredyt i niższe odsetki depozytów, ale wyższa inflacja.

Czym mniej pieniądza - tym kredyt droższy (trudniejszy do uzyskania) i wyższe odsetki depozytów, ale również niższa inflacja.

Rynek finansowy

Stanowi miejsce, w którym następuje zamiana pieniądza na instrument finansowy i odwrotnie a także instrumentu finansowego na inny instrument finansowy.

W ramach rynku finansowego wyróżnia się:

- rynek kapitałowy;
- rynek walutowy (dewizowy);
- rynek pieniężny;
- rynek terminowy;
- rynek depozytowo-kredytowy

Nadzór nad rynkiem finansowym

Zintegrowany nadzór nad rynkiem finansowym jest regulowany przez ustawę o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz ustawę – Prawo bankowe. Instytucją powołaną do jego realizacji jest **Komisja Nadzoru Finansowego**.

KNF stanowi centralny organ administracji publicznej, **ale ulokowany poza strukturą administracji rządowej**.

Formalny nadzór nad działalnością KNF sprawuje Prezes Rady Ministrów (bez możliwości odwołania Przewodniczącego KNF).

https://www.knf.gov.pl/o_nas/komisja

Art. 2 u.n.r.f.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku.

Zakres nadzoru KNF

KNF sprawuje nadzór nad **całym rynkiem finansowym** (organ tzw. *supernadzoru*) w tym nadzór:

bankowy,

emerytalny,

ubezpieczeniowy,

nad rynkiem kapitałowym,

nad instytucjami płatniczymi,

nad agencjami ratingowymi,

nad SKOKami oraz

nadzór uzupełniający.

Dominującą rolę odgrywa nadzór nad **sektorem bankowym**.

Poza bankami krajowymi i SKOKami obejmuje on m.in. oddziały i przedstawicielstwa banków polskich za granicą.

Nadzór bankowy polega na możliwości władczego wkraczania przez odpowiedni organ państwowy w działalność instytucji wykonujących czynności bankowe w celu zapewnienia bezpieczeństwa środkom powierzonym tym instytucjom.

Do wykonywania zadań nadzorczych służy Urząd KNF. Rozstrzygnięcia mają **charakter decyzji administracyjnych**, podlegających kontroli sądu administracyjnego.

Szczególne zasady nadzoru odnoszą się do banków hipotecznych i spółdzielczych.

Skład KNF

W skład Komisji wchodzi **Przewodniczący** (powoływany przez Prezesa RM na 5-letnią kadencję), **dwóch Zastępców Przewodniczącego** (powoływanych przez Prezesa RM na wniosek Przewodniczącego) i **dziwięciu członków**.

Poza Przewodniczącym i jego zastępcami członkami Komisji są:

- 1) minister właściwy do spraw instytucji finansowych albo jego przedstawiciel;
- 1a) minister właściwy do spraw gospodarki albo jego przedstawiciel;
- 2) minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego albo jego przedstawiciel;
- 3) Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego członek Zarządu Narodowego Banku Polskiego;
- 4) przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów;
- 6) przedstawiciel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego;
- 7) przedstawiciel Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 8) przedstawiciel ministra - członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych, a jeżeli nie został wyznaczony - przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów.

Zadania KNF

- 1) sprawowanie nadzoru nad rynkiem finansowym;
- 2) podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego;
- 3) podejmowanie działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności;
- 3a) podejmowanie działań mających na celu wspieranie rozwoju innowacyjności rynku finansowego;
- 4) podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego;
- 5) udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym;
- 6) stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygania sporów między uczestnikami rynku finansowego,;
- 6a) współpraca z Komisją Nadzoru Audytowego
- 7) wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Funkcje KNF

- licencyjna (m.in. udzielanie zezwoleń na tworzenie banków oraz podjęcie przez nie działalności),

- regulacyjna (m.in. kontrola przestrzegania przez banki regulacji ostrożnościowych, mających na celu ograniczenie ryzyka np. określenie minimalnego współczynnika wypłacalności, norm adekwatności kapitału oraz limitów koncentracji zaangażowań),

- nadzorcza (m.in. ocena sytuacji finansowej banków a także płynności oraz wyników finansowych banków, zlecenie wykonania określonych działań),

- edukacyjna;

- wspierania polubownego rozstrzygania sporów.

Na dochody KNF – z racji statusu KNF jako jednostki budżetowej, będące dochodami budżetu państwa – składają się przede wszystkim daniny publiczne wnoszone przez podmioty nadzorowane z tytułu publicznego nadzoru wykonywanego przez KNF. Dochody te ujęte są w paragrafie 0970. Stanowią one w poszczególnych latach około 96–98% wszystkich dochodów budżetowych KNF⁴. Na pozostałe dochody składają się przede wszystkim: kary nałożone na osoby fizyczne, których działalność podlega nadzorowi lub wchodzących w skład organów podmiotów nadzorowanych (paragraf 0570 – Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych), kary nałożone na podmioty nadzorowane (paragraf 0580 – Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych), opłaty za egzaminy dla aktuariuszów, brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych⁵, doradców inwestycyjnych i maklerów papierów wartościowych (paragraf 0690 – Wpływy z różnych opłat)⁶.

S. Peszkowski, „System finansowania kosztów nadzoru nad rynkiem finansowym. CZĘŚĆ I. Zasady ogólne”, Warszawa 2016, s. 8

Finansowanie KNF

- ▲ Osoba prawna, działająca na podstawie ustawy z 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. BFG nie jest jednostką sektora finansów publicznych.

- ▲ Zadania:

- gwarantowanie depozytów,
- przymusowa restrukturyzacja (od 2016 r.).

Art. 4 u.b.f.g Celem działalności Funduszu jest podejmowanie działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, w szczególności przez zapewnienie funkcjonowania obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów oraz prowadzenie przymusowej restrukturyzacji.

Organy BFG

▲ Rada Funduszu

Składa się z 6 członków, powoływanych na 3-letnią kadencję (członkami przedstawiciele NBP, KNF i ministra ds. instytucji finansowych, przewodniczącym jest przedstawiciel ministra);

Zadania:

- wykonywanie nadzoru nad działalnością Zarządu;
- uchwalanie planu działalności i planu finansowego Funduszu;
- zatwierdzanie rocznego sprawozdania finansowego;
- określanie m.in. wysokości obowiązkowych składek na fundusz gwarancyjny, zasad i form udzielania wsparcia w ramach restrukturyzacji banków.

▲ Zarząd Funduszu

Składa się z 3-5 (ob. 4) członków powoływanych przez Radę na 3 lata (prezes powoływany przez Radę spośród członków Zarządu);

Zadania:

- kierowanie działalnością Funduszu i reprezentowanie go na zewnątrz;
- opracowywanie projektów planu działalności i planu finansowego Funduszu;
- gospodarowanie środkami Funduszu
- Podejmowanie decyzji o wypłacie gwarantowanych środków.

Nadzór nad działalnością BFG

Art. 14

1. Nadzór nad działalnością Funduszu sprawuje **minister właściwy do spraw instytucji finansowych** na podstawie kryterium legalności i zgodności ze statutem.
2. Wydanie przez Fundusz decyzji, która może wywołać bezpośrednie skutki fiskalne lub skutki o charakterze systemowym, **wymaga zgody** ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

Zadania BFG

- 1) wykonywanie obowiązków wynikających z gwarantowania depozytów, w szczególności dokonywanie wypłaty środków gwarantowanych deponentom;
- 2) kontrola danych zawartych w systemach wyliczania podmiotów objętych systemem gwarantowania;
- 3) restrukturyzacja podmiotów, o których mowa w art. 64 pkt 2, przez umorzenie lub konwersję instrumentów kapitałowych;
- 4) prowadzenie przymusowej restrukturyzacji;
- 5) przygotowywanie, aktualizacja i ocena wykonalności planów przymusowej restrukturyzacji i grupowych planów przymusowej restrukturyzacji;
- 6) gromadzenie i analizowanie informacji o podmiotach objętych systemem gwarantowania oraz o bankach hipotecznych, w szczególności w celu opracowywania analiz i prognoz dotyczących sektora bankowego i sektora kas oraz poszczególnych banków i kas;
- 7) prowadzenie innych działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego.

Bankowy Fundusz Gwarancyjny jest instytucją zarządzającą systemem gwarantowania depozytów w Polsce.

Podstawowe zadania Funduszu to:

- zwrot depozytów zgromadzonych na rachunkach bankowych, w przypadku spełnienia warunku gwarancji wobec banku lub SKOK (od 29 listopada 2013 r.) będącego uczestnikiem systemu gwarantowania depozytów (spełnienia warunku gwarancji wobec kasy) w wysokości nieprzekraczającej równowartości w złotych **100 000 euro**.
- udzielanie pomocy finansowej bankom oraz SKOKom znajdującym się w stanie niebezpieczeństwa niewypłacalności bądź na nabycie akcji lub udziałów banków oraz wspieranie procesów restrukturyzacyjnych dotyczących kas,
- udzielanie bankom krajowym realizującym program postępowania naprawczego gwarancji zwiększenia funduszy własnych banku, a w przypadku wykonania tej gwarancji - nabywanie lub obejmowanie akcji, obligacji lub bankowych papierów wartościowych,
- gromadzenie oraz analiza informacji o podmiotach objętych systemem gwarantowania, w tym opracowywanie analiz i prognoz dotyczących sektora bankowego i sektora kas.

Zagrożenie upadłością banku

Art. 157f P.b.

1. Jeżeli bank jest zagrożony upadłością, Komisja Nadzoru Finansowego informuje o tym niezwłocznie Bankowy Fundusz Gwarancyjny, wskazując przesłanki takiej oceny.
2. Bank jest zagrożony upadłością, jeżeli spełniona jest przynajmniej jedna przesłanka, o której mowa w art. 101 ust. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Podmioty objęte systemem gwarantowania

- ▲ Banki krajowe
- ▲ SKOKi
- ▲ Oddziały banków zagranicznych

...ale nie obejmuje np. środków wpłaconych tytułem udziałów, wpisowego i wkładów członkowskich do spółdzielni oraz środków oddziałów instytucji kredytowych (te są chronione w ramach systemu gwarancyjnego w państwie macierzystym instytucji kredytowej).

Stosunek ochrony gwarancyjnej

- ▲ Pomiędzy BFG a deponentem występuje **stosunek ochrony gwarancyjnej**.
- ▲ Deponentem jest podmiot (osoba fizyczna, prawna, j.o.n.o.p.) uprawniony do środków gwarantowanych.
- ▲ Uprawnienia stron (uprawnienie dysponenta do świadczenia pieniężnego, obowiązek BFG do wypłaty) aktualizują się z dniem spełnienia warunku gwarancji.
- ▲ Przedmiotem ochrony gwarancyjnej jest wierzytelność deponenta w wysokości odpowiadającej środkom gwarantowanym, w związku z którą z dniem spełnienia warunku gwarancji.

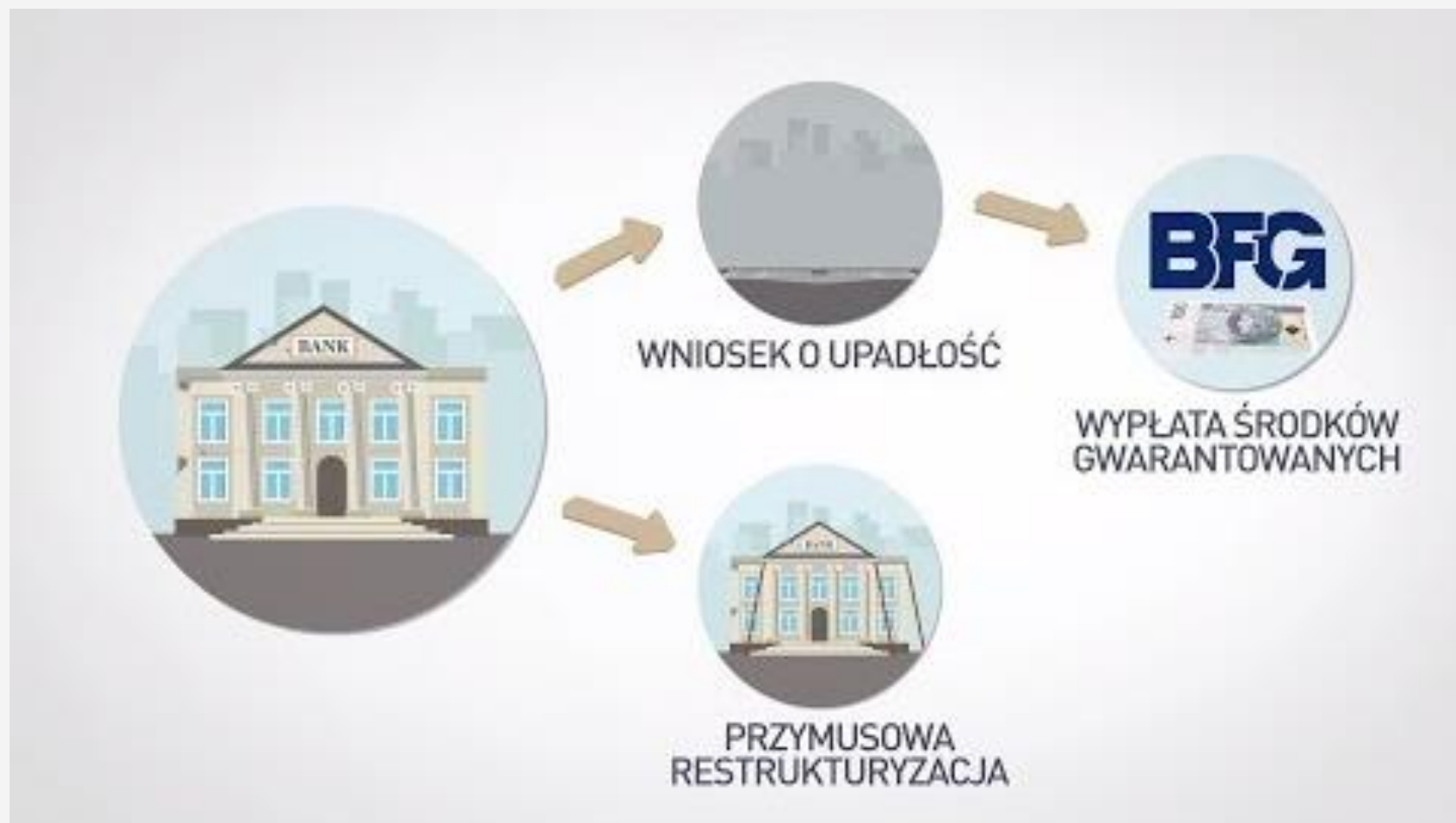
Dzień spełnienia warunku gwarancji

Dzień zawieszenia działalności banku

(w przypadku oddziałów banków zagranicznych wydanie przez sąd postanowienia o uznaniu orzeczenia o wszczęciu zagranicznego postępowania upadłościowego).

Art. 158 P.b.1. Jeżeli według bilansu sporządzonego na koniec okresu sprawozdawczego aktywa banku nie wystarczają na zaspokojenie jego zobowiązań, zarząd banku, zarząd komisaryczny lub likwidator powiadamiają o tym niezwłocznie Komisję Nadzoru Finansowego, która wydaje decyzję o zawieszeniu działalności banku i ustanowieniu zarządu komisarycznego, o ile nie został on ustanowiony wcześniej, oraz jednocześnie podejmuje decyzję o jego przejęciu przez inny bank, za zgodą banku przejmującego, albo występuje do właściwego sądu z wnioskiem o ogłoszenie upadłości.

Przymusowa restrukturyzacja

Źródła finansowania

Art. 270 u.b.f.g

1. Źródłami finansowania Funduszu są:

1) składki, o których mowa w art. 286 ust. 1, wnoszone przez podmioty objęte systemem gwarantowania oraz **składki**, o których mowa w art. 295 ust. 1 i 3, wnoszone przez podmioty krajowe i oddziały banków zagranicznych;

2) składki nadzwyczajne;

3) wpływy z aktywów finansowych Funduszu, w tym z pożyczek i gwarancji udzielanych przez Fundusz;

5) środki z dotacji, udzielonych na wniosek Funduszu, z budżetu państwa na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

6) środki z kredytu krótkoterminowego udzielonego przez Narodowy Bank Polski zgodnie z art. 306;

7) środki z pożyczek udzielonych z budżetu państwa;

8) środki uzyskane z zaciągniętych pożyczek, kredytów i emisji obligacji;

... itd..

Zakres działalności banku

Czynności:

- **bierne** (celem jest powiększenie sumy pieniężnej pozostającej w dyspozycji banku, np. przyjmowanie depozytów. Bank staje się dłużnikiem swoich klientów);
- **czynne** (służą wykorzystaniu zgromadzonych środków pieniężnych, np. udzielanie kredytów. Bank staje się wówczas wierzycielem);
- **pośredniczące** (dokonywane przez banki na zlecenie i ryzyko klienta, np. prowadzenie rozliczeń pieniężnych).

Czynności bankowe

Czynnościami bankowymi *sensu stricto* są:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów;
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych;
- 3) udzielanie kredytów;
- 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw;
- 5) emitowanie bankowych papierów wartościowych;
- 6) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych;
- 7) wykonywanie innych czynności przewidzianych wyłącznie dla banku w odrębnych ustawach.

Czynnościami bankowymi *sensu largo* są:

- 1) udzielanie pożyczek pieniężnych;
- 2) operacje czekowe i wekslowe oraz operacje, których przedmiotem są warranty;
- 3) świadczenie usług płatniczych oraz wydawanie pieniądza elektronicznego;
- 4) terminowe operacje finansowe;
- 5) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych;
- 6) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych;
- 7) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych;
- 8) udzielanie i potwierdzanie poręczeń;
- 9) wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych;
- 10) pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym.

Podmioty uprawnione do czynności bankowych *sensu stricto* (rdzennie bankowych)

- ▲ Banki
- ▲ SKOKi
- ▲ Oddziały instytucji kredytowych
- ▲ Oddziały banków zagranicznych

Pozostała działalność banków

Art. 6 Pr. b.

Poza wykonywaniem czynności bankowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2, banki **mogą**:

- 1) obejmować lub nabywać akcje i prawa z akcji, udziały innej osoby prawnej i jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
- 2) zaciągać zobowiązania związane z emisją papierów wartościowych;
- 3) dokonywać obrotu papierami wartościowymi;
- 4) dokonywać, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika;
- 5) nabywać i zbywać nieruchomości;
- 6) świadczyć usługi konsultacyjno-doradcze w sprawach finansowych;
- 6a) świadczyć usługi certyfikacyjne w rozumieniu przepisów o podpisie elektronicznym, z wyłączeniem wydawania certyfikatów kwalifikowanych wykorzystywanych przez banki w czynnościach, których są stronami;
- 7) świadczyć inne usługi finansowe;
- 8) wykonywać inne czynności, jeżeli przepisy odrębnych ustaw uprawniają je do tego.

Szczególne uprawnienia banków

- **potrącenie bankowe** (Bank może potrącić ze swego długu wierzytelność, której termin wymagalności jeszcze nie nadszedł, jeżeli podmiot będący dłużnikiem został postawiony w stan likwidacji, oraz we wszystkich tych przypadkach, gdy służy bankowi prawo ściągnięcia swych wierzytelności przed nadejściem terminu płatności. Potrącenie nie może być dokonane w zakresie, w jakim wierzytelność z rachunku bankowego została zajęta jako przedmiot egzekucji należności z tytułu zobowiązań podatkowych. Art. 93 ust. 2 Pr.b.)
- **szczególna moc prawna ksiąg rachunkowych** (Księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych. Art. 95 ust. 1 Pr. b.)
- **hipoteka bankowa** (Dokumenty, o których mowa w ust. 1, są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność dłużnika banku lub innej osoby ustanawiającej hipotekę na rzecz banku w celu zabezpieczenia wierzytelności dłużnika banku. Art. 95 ust. 3 Pr. b.)

Szczególne obowiązki banków

- **obowiązek prowadzenia działalności w sposób bezpieczny** (W banku funkcjonuje system zarządzania. Art. 9 ust. 1 Pr. b.)
- **tajemnica bankowa** (Bank, osoby w nim zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem bank wykonuje czynności bankowe, są obowiązane zachować tajemnicę bankową, która obejmuje wszystkie informacje dotyczące czynności bankowej, uzyskane w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji umowy, na podstawie której bank tę czynność wykonuje. Art. 104 ust. 1 Pr. b., wyjątki art. 105)
- **obowiązek informacyjny** (Bank obowiązany jest ogłaszać w miejscu wykonywania czynności, w sposób ogólnie dostępny informacji istotnych dla klienta. Art. 111 Pr. b.)
- **obowiązek posiadania funduszy adekwatnych do rozmiarów prowadzonej działalności** (Banki są obowiązane posiadać fundusze własne w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 118 rozporządzenia nr 575/2013, dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności. Art. 126 Pr. b.)

Konsekwencje prowadzenia działalności bez zezwolenia

Przedsiębiorca, który wykonuje czynności bankowe bez stosownego zezwolenia, nie może pobierać z tego tytułu oprocentowania, prowizji, opłat ani innego wynagrodzenia. Może jednak żądać zwrotu udostępnionych środków pieniężnych, ale nie przed upływem umówionego okresu.

Czynności dokonywane bez zezwolenia są jednak **ważne!**

Odpowiedzialność karna

Art. 171

1. Kto bez zezwolenia prowadzi działalność polegającą na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, w celu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem tych środków w inny sposób, podlega **grzywnie do 10 000 000 złotych i karze pozbawienia wolności do lat 5**.

2. **Tej samej karze** podlega, kto, prowadząc działalność zarobkową wbrew warunkom określonym w ustawie, używa w nazwie jednostki organizacyjnej niebędącej bankiem lub do określenia jej działalności lub reklamy wyrazów "bank" lub "kasa".

5. Kto, będąc obowiązany do zachowania tajemnicy bankowej, ujawnia lub wykorzystuje informacje stanowiące tajemnicę bankową, niezgodnie z upoważnieniem określonym w ustawie, podlega **grzywnie do 1 000 000 złotych i karze pozbawienia wolności do lat 3**.

Umowa rachunku bankowego

Art. 725 k.c.

Przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, **do przechowywania jego środków pieniężnych** oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego **zlecenie rozliczeń pieniężnych**.

Art. 726 k.c.

Bank może **obrać czasowo wolne środki** pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym z obowiązkiem ich zwrotu w całości lub w części na każde żądanie, chyba że umowa uzależnia obowiązek zwrotu od wypowiedzenia.

Umowa rachunku bankowego jest zawierana na piśmie.

Elementy umowy rachunku bankowego

Art. 52 ust. 2 Pr. b.

- 1) strony umowy;
- 2) rodzaj otwieranego rachunku;
- 3) waluta rachunku;
- 4) czas trwania umowy;
- 5) o ile strony zastrzegają oprocentowanie środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku - wysokość tego oprocentowania i przesłanki dopuszczalności jego zmiany przez bank, a także terminy wypłaty, postawienia do dyspozycji lub kapitalizacji należnych odsetek;
- 6) wysokość prowizji i opłat za czynności związane z wykonywaniem umowy oraz przesłanki i tryb ich zmiany przez bank;
- 7) formy i zakres rozliczeń pieniężnych dokonywanych na polecenie posiadacza rachunku oraz terminy ich realizacji;
- 8) przesłanki i tryb dokonywania zmian umowy;
- 9) przesłanki i tryb rozwiązania umowy rachunku bankowego;
- 10) zakres odpowiedzialności banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzenie rozliczeń pieniężnych oraz wysokość odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza rachunku.

Cechy umowy rachunku

a) Umowa nazwana (podstawowe zasady w Kodeksie cywilnym i rozwinięcie w ustawie - Prawo bankowe);

b) Konsensualna (dochodzi do skutku przez samo porozumienie stron);

c) Nie jest wzajemna;

d) Dwustronnie zobowiązująca;

e) Odpłatna (środki klienta banku są co do zasady oprocentowane, zaś za świadczone usługi klient obowiązany jest uiszczać opłaty).

Rachunek wspólny

Art. 51 Pr. b

Rachunek bankowy może być prowadzony dla kilku osób fizycznych, kilku jednostek samorządu terytorialnego albo stron umowy o współpracy w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze - rachunek wspólny.

Art. 51a Pr. b.

W przypadku rachunku wspólnego prowadzonego dla osób fizycznych, *o ile umowa rachunku bankowego nie stanowi inaczej*:

1) każdy ze współposiadaczy rachunku może dysponować samodzielnie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku;

2) każdy ze współposiadaczy rachunku może w każdym czasie wypowiedzieć umowę ze skutkiem dla pozostałych współposiadaczy.

Rachunek powierniczy

- ▲ Szczególny rodzaj rachunku (umowy dwustronnej lub o świadczenie na rzecz osoby trzeciej) na którym mogą być gromadzone wyłącznie środki pieniężne powierzone posiadaczowi rachunku na podstawie odrębnej umowy przez osobę trzecią (powierzającego). Taki model ma zabezpieczać zgromadzone środki.
- ▲ Np.: mieszkaniowy rachunek powierniczy.

Osoby kupujący mieszkanie dokonują wpłat na poczet inwestycji. Środki z rachunku powierniczego przeznaczone są na budowę i wykończenie lokali mieszkalnych. Deweloper otrzymuje środki z rachunku stopniowo, w miarę postępów prac (rachunek powierniczy otwarty) lub jednorazowo, po zakończeniu robót (rachunek powierniczy zamknięty). Bank uzależnia wypłatę od zakończenia poszczególnych etapów przedsięwzięcia.

Umowa kredytu

Art. 69 P.b.

1. Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Cechy umowy kredytu

konsensualna;

dwustronnie
zobowiązująca;

nazwana;

odpłatna.

Elementy umowy kredytu

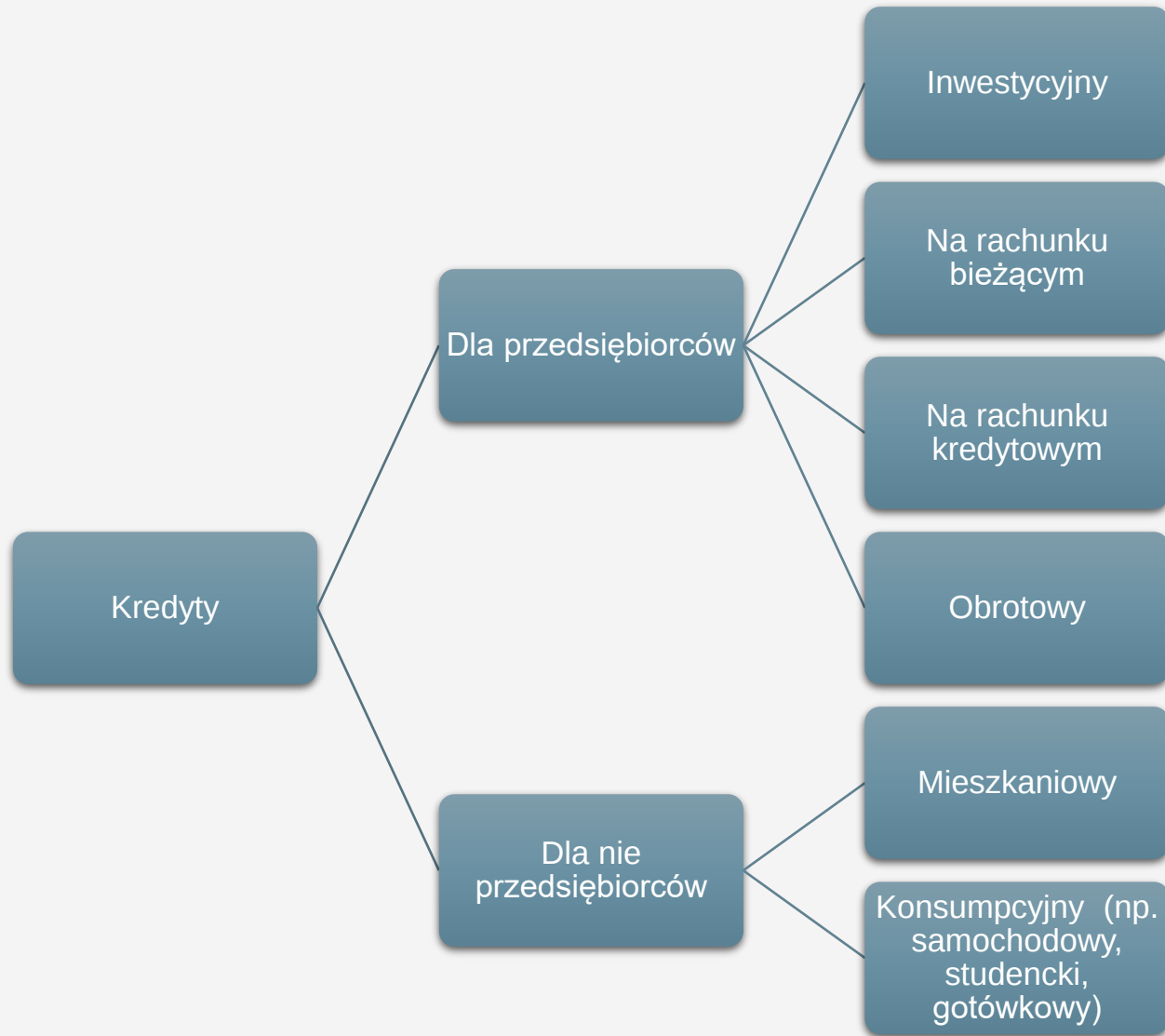
- 1) strony umowy;
- 2) kwotę i walutę kredytu;
- 3) cel, na który kredyt został udzielony;
- 4) zasady i termin spłaty kredytu;
- 5) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;
- 6) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany;
- 7) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 8) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu;
- 9) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;
- 10) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje;
- 11) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Wybrane typy kredytów

- ▲ Hipoteczny
- ▲ Konsumpcyjny
- ▲ Inwestycyjny
- ▲ Obrotowy

Rodzaje kredytów

Zdolność kredytowa

Art. 70 P.b.

1. Bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. *Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności.*

3. Kredytobiorca jest obowiązany umożliwić podejmowanie przez bank czynności związanych z oceną sytuacji finansowej i gospodarczej oraz kontrolę wykorzystania i spłaty kredytu.

Metoda oceny zdolności kredytowej to *scoring* kredytowy.

Warunkowe udzielenie kredytu

Art. 70. P.b.

2. Osobie fizycznej, prawnej lub jednostce organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, o ile posiada zdolność prawną, **które nie mają zdolności kredytowej**, bank może udzielić kredytu pod warunkiem:

1) ustanowienia szczególnego sposobu zabezpieczenia spłaty kredytu;

2) przedstawienia niezależnie od zabezpieczenia spłaty kredytu programu naprawy gospodarki podmiotu, którego realizacja zapewni - według oceny banku - uzyskanie zdolności kredytowej w określonym czasie, przy czym programem naprawy gospodarki podmiotu, o którym mowa powyżej, może być w szczególności układ przyjęty w ramach postępowania restrukturyzacyjnego prowadzonego zgodnie z ustawą z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne.

Formy zabezpieczenia umowy kredytu

Osobowe

- ▲ Poręczenie;
- ▲ Weksel (w tym in blanco);
- ▲ Przystąpienie do długu;
- ▲ Cesja wierzytelności;
- ▲ Ubezpieczenie kredytu.

Rzeczowe

- ▲ Hipoteka;
- ▲ Kaucja;
- ▲ Zastaw na rzeczach i prawach;
- ▲ Przewłaszczenie na zabezpieczenie.

Wypowiedzenie umowy kredytu

Art. 75 P.b.

1. W przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu, o ile ustawa z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne nie stanowi inaczej.
2. Termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - 7 dni.
3. Wypowiedzenie umowy kredytu z powodu utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej lub zagrożenia jego upadłością nie może nastąpić, jeżeli bank zgodził się na realizację przez kredytobiorcę programu naprawczego.

Pożyczka bankowa

Art. 720 k.c.

§ 1. Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

§ 2. Umowa pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej.

Art. 78 P.b. Do umów pożyczek pieniężnych zawieranych przez bank stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zabezpieczenia spłaty i oprocentowania kredytu.

Gwarancja bankowa

Art. 81 P.b.

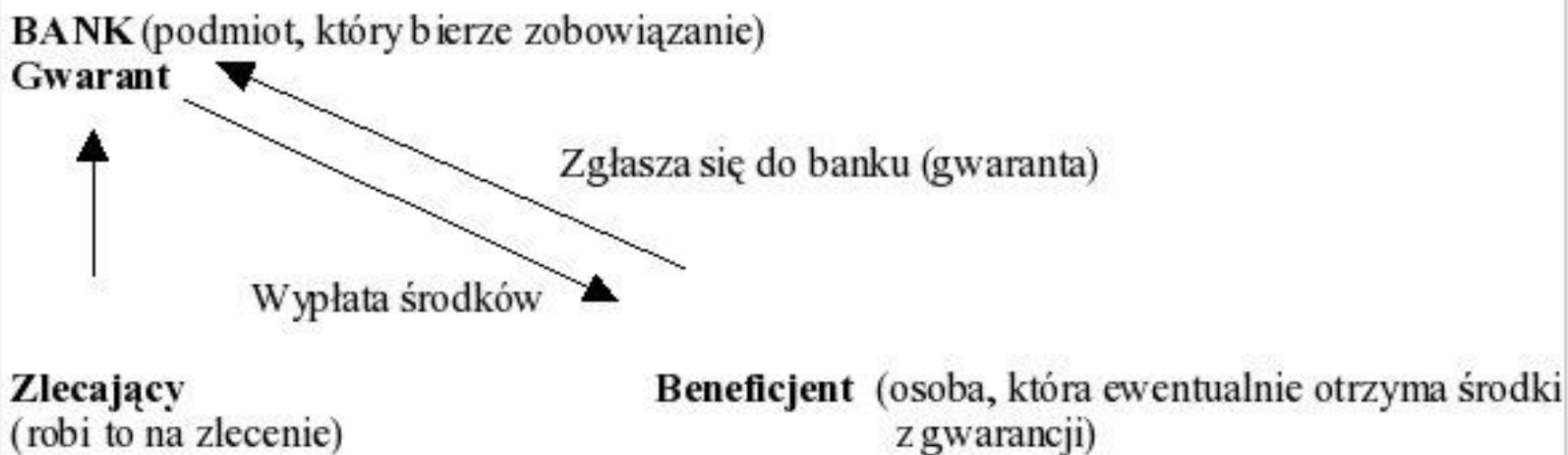
1. Gwarancją bankową jest jednostronne zobowiązanie banku-gwaranta, że po spełnieniu przez podmiot uprawniony (beneficjenta gwarancji) określonych warunków zapłaty, które mogą być stwierdzone określonymi w tym zapewnieniu dokumentami, jakie beneficjent załączy do sporządzonego we wskazanej formie żądania zapłaty, bank ten wykona świadczenie pieniężne na rzecz beneficjenta gwarancji - bezpośrednio albo za pośrednictwem innego banku.

2. Udzielenie i potwierdzenie gwarancji bankowej następuje na piśmie pod rygorem nieważności.

Regwarancja – zwrócenie się przez bank udzielający gwarancji do innego banku o potwierdzenie udzielonej gwarancji.

Schemat działania gwarancji bankowej

Gwarancja bezpośrednia

Gwarancja bankowa jest zobowiązaniem o charakterze trójstronnym:

- 1) stosunek zleceniodawcy z bankiem, udzielającym gwarancji **(stosunek pokrycia)**
- 2) stosunek łączący bank z beneficjentem gwarancji **(stosunek zapłaty)**
- 3) stosunek zleceniodawcy gwarancji z beneficjentem gwarancji **(stosunek waluty)**

Rozliczenia pieniężne

Rozliczenia pieniężne stanowią formy realizowania wzajemnych zobowiązań, podejmowanych w celu ich wygaszania.

Zasadą jest swoboda wyboru formy rozliczenia.

Formy rozliczeń pieniężnych

Art. 63 Pr. b.

1. Rozliczenia pieniężne mogą być przeprowadzane za pośrednictwem banków, jeżeli przynajmniej jedna ze stron rozliczenia (dłużnik lub wierzyciel) posiada rachunek bankowy.

Rozliczenia pieniężne przeprowadza się gotówkowo lub bezgotówkowo za pomocą papierowych lub informatycznych nośników danych.

2. **Rozliczenia gotówkowe** przeprowadza się czekiem gotówkowym lub przez wpłatę gotówki na rachunek wierzyciela.

3. **Rozliczenia bezgotówkowe** przeprowadza się w szczególności:

- 1) poleceniem przelewu;
- 2) poleceniem zapłaty;
- 3) czekiem rozrachunkowym;
- 4) kartą płatniczą.

Podział rozliczeń pieniężnych

Rozliczenia gotówkowe

- ▲ Wpłata gotówki na rachunek wierzyciela;
- ▲ Czek gotówkowy

Rozliczenia bezgotówkowe

- ▲ Czek rozrachunkowy;
- ▲ Polecenie przelewu;
- ▲ Inkaso dokumentowe
- ▲ Polecenie zapłaty;
- ▲ Karty płatnicze;
- ▲ Akredytywa;
- ▲ Potrącenie;
- ▲ Inne formy.

Rozliczenia gotówkowe – чеки gotówkowe

Czek gotówkowy stanowi dyspozycję wystawcy, czyli dłużnika, udzieloną trasatowi, a więc bankowi, do obciążenia rachunku wystawcy kwotą, na którą czek został wystawiony, oraz wypłaty tej kwoty okazicielowi czeku lub osobie wskazanej na czeku.

Spółdzielczy Bank Ludowy w Śremie Blankiet czekowy może być wykorzystany do 2012/09/05

Wypłaci na podstawie niniejszego czeku

stopięćdziesiąt

1 5 0 , 0 0

Kwota zł, gr

Śrem

Kwota słownie złotych, groszy jak obok

Zofii Nowak

Miejsce wystawienia

5 grudnia 2011 r.

Komu

Data wystawienia (miesiąc słownie)

NOWAK ANNA

NOWAK JAN

50 1020 5558 1112 1288 7050 0093 Śrem

Jan Nowak

Z rachunku

Podpis wystawcy czeku

Nr czeku	Nr rachunku	Kwota	Nr rozlicz. oddz. banku	Tekst

Obowiązek dokonywania rozliczeń bezgotówkowych

Ordynacja podatkowa

System ubezpieczeń społecznych

Prawo dewizowe

Prawo przedsiębiorców

Obowiązek dokonywania rozliczeń bezgotówkowych – Ordynacja podatkowa

Art. 61

§ 1. Zapłata podatków przez podatników prowadzących działalność gospodarczą i obowiązanych do prowadzenia księgi rachunkowej lub podatkowej księgi przychodów i rozchodów następuje w formie polecenia przelewu.

§ 1a. Zapłata opłaty skarbowej przez podatników, o których mowa w § 1, może nastąpić w gotówce.

§ 1b. Zapłata podatków przez mikroprzedsiębiorców w w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców może nastąpić również w gotówce.

Obowiązek dokonywania rozliczeń bezgotówkowych - s.u.s.

Art. 47

4b. Płatnik składek jest obowiązany opłacać należności z tytułu składek, o których mowa w ust. 4, w formie bezgotówkowej w drodze obciążenia rachunku bankowego płatnika składek lub obciążenia rachunku płatniczego płatnika w instytucji płatniczej w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2003, z późn. zm.).

4c. Przepisu ust. 4b *nie stosuje się do płatników składek będących osobami fizycznymi, jeżeli nie prowadzą pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.*

4e. Płatnik składek będący mikroprzedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców może opłacać należności z tytułu składek również w formie przekazu pocztowego lub w formie przekazu pieniężnego za pośrednictwem instytucji płatniczej lub biura usług płatniczych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

Obowiązek dokonywania rozliczeń bezgotówkowych - Prawo dewizowe

Art. 25

1. Rezydenci i nierezydenci są obowiązani dokonywać przekazów pieniężnych za granicę oraz rozliczeń w kraju związanych z obrotem dewizowym za pośrednictwem:

1) uprawnionych banków lub

2) instytucji płatniczych oraz instytucji pieniądza elektronicznego uprawnionych do świadczenia usług płatniczych, a w przypadku dokonywania rozliczeń w kraju również biur usług płatniczych

- jeżeli kwota przekazu lub rozliczenia przekracza równowartość 15 000 euro.

2. Obowiązek dokonywania rozliczeń zgodnie z ust. 1 nie dotyczy przypadków, w których stroną rozliczenia jest uprawniony bank, krajowa instytucja płatnicza, oddział unijnej instytucji płatniczej, krajowa instytucja pieniądza elektronicznego lub oddział unijnej instytucji pieniądza elektronicznego.

Obowiązek dokonywania rozliczeń bezgotówkowych – Prawo przedsiębiorców

Art. 19 Dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą następuje za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy, w każdym przypadku gdy:

- 1) stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca oraz**
- 2) jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 15 000 zł lub równowartość tej kwoty**, przy czym transakcje w walutach obcych przelicza się na złote według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania transakcji.

Rozliczenia typu przelewowego

- **polecenie przelewu** (udzielona bankowi przez dłużnika dyspozycja obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela) art. 63c Pr.b.
- **rozliczenie czekiem rozrachunkowym** (stanowi dyspozycję wystawcy czeku udzieloną trasatowi – bankowi – do obciążenia jego rachunku kwotą, na którą czek został wystawiony oraz uznania tą kwotą rachunku posiadacza czeku) art. 63e Pr. b.

Są to rozliczenia dokonywane z inicjatywy dłużnika.

Rozliczenia typu inkasowego

- **inkaso dokumentowe** (polega na skierowaniu przez wierzyciela do banku wniosku o uzyskanie zgody dłużnika na dokonanie rozliczenia)
- **polecenie zapłaty** (stanowi udzieloną bankowi dyspozycję wierzyciela obciążenia określoną kwotą rachunku bankowego dłużnika i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela) art. 63d Pr b.

Są to rozliczenia dokonywane z inicjatywy wierzyciela.

Warunki dokonania polecenia zapłaty

1. Dłużnik i wierzyciel muszą posiadać rachunki bankowe w bankach które zawarły porozumienie ws. stosowania polecenia zapłaty.
2. Dłużnik musi udzielić wierzycielowi zgody do obciążania rachunku w drodze polecenia zapłaty w umownych terminach zapłaty z tytułu określonych zobowiązań.
3. Wierzyciel i bank prowadzący jego rachunek muszą zawrzeć umowę ws. stosowania polecenia zapłaty, zawierającą w szczególności zgodę banku na stosowanie polecenia zapłaty przez wierzyciela, zasady składania i realizowania poleceń zapłaty, zgodę wierzyciela na obciążenie jego rachunku kwotami odwoływanych poleceń zapłaty oraz zakres odpowiedzialności wierzyciela i banku.
4. Maksymalna kwota pojedynczego polecenia zapłaty nie przekracza równowartości 1000 (w przypadku gdy dłużnikiem jest osoba fizyczna niewykonywająca działalności gospodarczej lub 50 000 euro (w przypadku pozostałych dłużników).

Szczególne formy rozliczeń

- Akredytywy (pieniężna, dokumentowa, *stand-by*)
- Potrącenia
- Karty płatnicze
- Rozliczenia planowe
- Rozliczenia saldami

EKSPORTER	Sposób rozliczenia	IMPORTER
Ryzyko		Ryzyko
brak	przedpłata	bardzo duże
mniejsze niż bardzo małe	gwarancja terminowej płatności	duże
bardzo małe	akredytywa dokumentowa	małe
duże	inkaso dokumentowe	bardzo małe
bardzo duże	zapłata po dostawie	brak

Akredytywa dokumentowa

Art. 85 Pr. b.

1. Bank, działając na zlecenie klienta, ale we własnym imieniu (bank otwierający akredytywę), może zobowiązać się pisemnie wobec osoby trzeciej (beneficjenta), że dokona zapłaty beneficjentowi akredytywy ustalonej kwoty pieniężnej, po spełnieniu przez beneficjenta wszystkich warunków określonych w akredytywie (akredytywa dokumentowa).

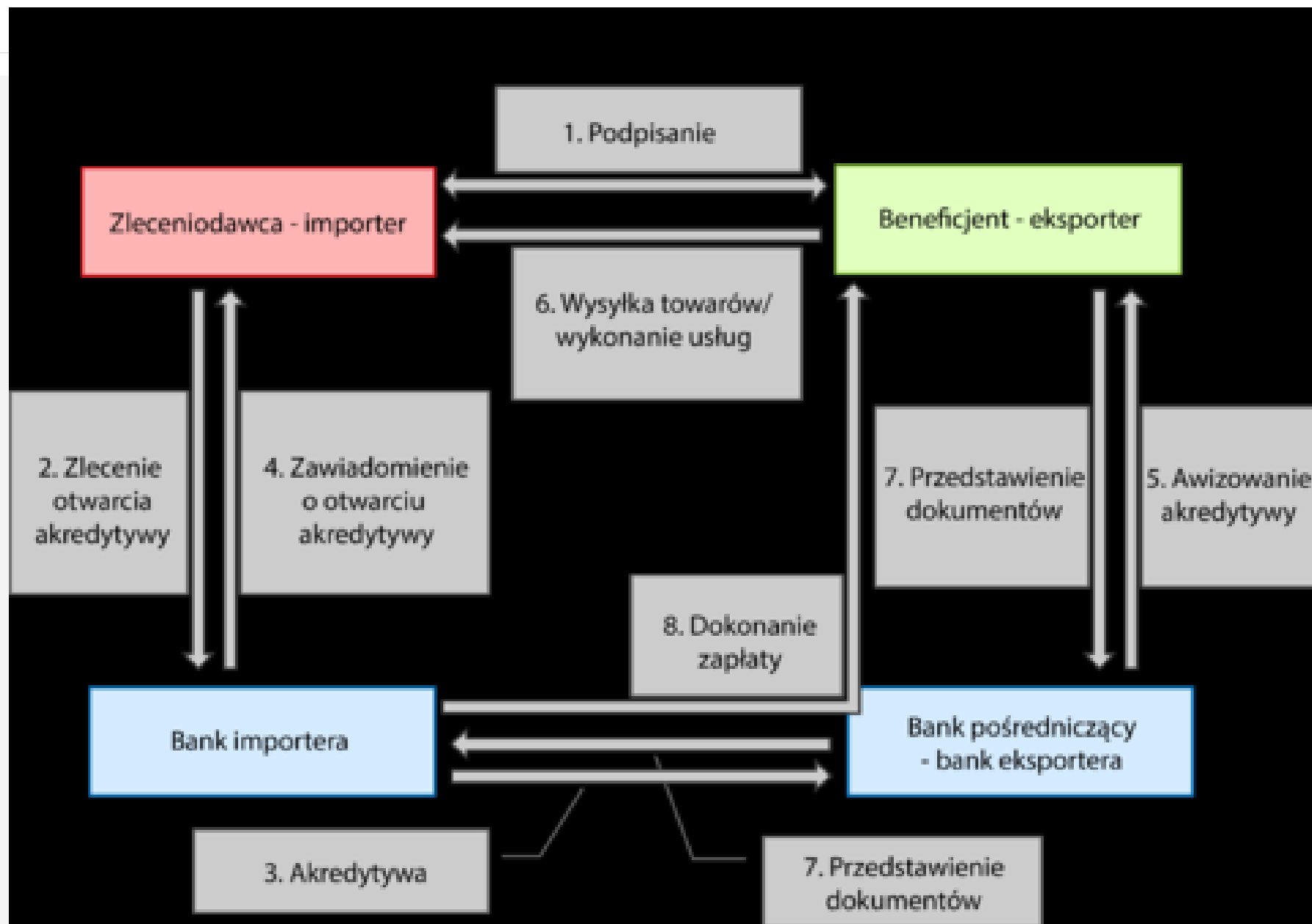
- ▲ Akredytywę stanowi pisemne zobowiązanie banku podmiotu (np. inwestora), do wypłacenia wskazanemu przezeń podmiotowi (np. wykonawcy usługi) określonej kwoty w uzgodnionym terminie i zgodnie z warunkami akredytywy.
- ▲ Istnieją dwie podstawowe funkcje akredytywy – płaćnicza i zabezpieczająca.

Akredytywa dokumentowa

Bank otwierający akredytywę, działając na zlecenie swojego klienta — importera (kupującego, zamawiającego), **podejmuje zobowiązanie do zapewnienia beneficjentowi akredytywy — eksporterowi (dostawcy towaru lub wykonawcy usługi), wypłaty należnej mu kwoty, pod warunkiem zaprezentowania przez beneficjenta określonych w treści akredytywy dokumentów, potwierdzających realizację dostawy lub usługi.**

Stosunki prawne w akredytywie dokumentowej

- 1) stosunek pomiędzy zleceniodawcą akredytywy i bankiem otwierającym akredytywę (**stosunek pokrycia**)
- 2) stosunek łączący bank otwierający akredytywę z beneficjentem akredytywy (**stosunek zapłaty**)
- 3) stosunek łączący zleceniodawcę akredytywy z beneficjentem akredytywy (**stosunek waluty**)

Akredytywa pieniężna

Art. 86 Pr. b.

1. Bank, działając na zlecenie klienta, ale we własnym imieniu (bank otwierający), może zobowiązać się pisemnie wobec innego banku, że dokona zwrotu kwot wypłaconych beneficjentowi lub skupi weksle trasowane ciągnięte przez beneficjenta na wskazany bank (akredytywa pieniężna).

Akredytywa pełni funkcję rozliczeniową.

Akredytywa zabezpieczająca

- ▲ Akredytywa zabezpieczająca czyli *stand-by*.
- ▲ Konstrukcyjnie zbliżona do gwarancji bankowej.
- ▲ Stanowi zobowiązanie banku otwierającego akredytywę do zapłaty kwoty akredytywy na pierwsze żądanie beneficjenta. Beneficjent może żądać wypłaty, jeżeli zleceniodawca akredytywy nie wykona umowy głównej (nie ureguje zobowiązania w ustalony terminie).

Potrącenie

(*łac. compensatio*)

Art. 498 K.c.

§ 1. Gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może **potrącić** swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym.

§ 2. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

Karty płatnicze

- debetowe;
- kredytowe;
- przedpłacone;
- charge (z odroczonym terminem płatności).

Rozliczenia planowe i saldami

- ▲ Rozliczenia planowe dotyczą podmiotów w stałych relacjach gospodarczych, zobowiązanych do regularnych dostaw i opłat.
- ▲ Rozliczenia saldami występują w przypadku gdy dłużnik i wierzyciel są jednocześnie wzajemnie wierzycielem oraz dłużnikiem. Polegają na ułożeniu wzajemnych rozliczeń bez konieczności rozliczenia gotówkowego.